

ہو گیا سہل جان کا جانا	قہری اہ ذل کا آ جانا
دوستی تمسی کی گناہ کیا	دشمن جان تمہیں نہ تھا جانا
سہسکی بولی سوال بوسہ پر	بہنی تھکو تھا پارسا جانا
نہیں آتی ہماری پاس نہ آو	ہام ہی سے جھلک کہا جانا
واہ اسی نارسانی قسمت	اوسکی درتک نہوسکا جانا
ہمنشین ساق و رخ کا ہون	شمع و گل گور پر چڑھا جانا
غرق ہون جسکی غم میں اوسنی ہا	مجھکو اتناک نہ آشنا جانا
اسی صیبا عشق کے بدولت ہا	جاننا ہکو جو تھا صاحب جانا

ایضاً

پیش نظر ہمیشہ ہے اسی گلہ تارم	کیا لوح دل پہ نقش ہیں نقش نگار
اشکو منسی اپنا تھل محبت ہر رہی	یارب کبھی نہ خشک ہو یہ جو تار
نا تیر شور چشم سی بلجائی خاک میں	طوفان نوح پیر جو چڑکدوں غبار
الغت کا تھکوا اوسکو مرض ناک جہا	اسی دل تیری طرح نہیں کچھ اعتبار
دیکھی گئی نہ ہستی ہستی اوسکا غمی	رو کا گیا نہ گریہ بی اختیار چشم
لا چارہ ساز سرمہ خاک ہ نگار	اکسیر یہ لسنہ برای عبا چشم

یار بے حسن عشق کا پرہ کمین فانی	ہمرازد دل ہی چشم تو دل باز چو پار
ظاہرین گر حجاب سے ہم ہی تو کیا ہوا	ہر دم تصور آپ کا ہے ہم کنار چشم
نظارہ جیسے خوش ہو کئی دل لیج	لحنت جگر نکالی ہیں بہر نثار چشم
ولین ہو تو دل کو ہو غر و شرف جھل	موشم میں مگین تو بڑھی اقمار چشم
انگہیں ہی نذر گریہ فرقت ہو میں ضیا	تم تہا دل کا ہوں اب سو گوار چشم

ایضاً

گم کردہ غریب ہوں منتر لسی دور ہوں	طوفان زدہ سفینہ ہوں ساحل سی دور ہوں
انگار و نیر نٹائی نہ کیو محکو چاندنی	ای چرخ اپنی میں ہمہ کامل سی دور ہوں
تسکین کجوں دونو کو دی اضطرابیز	دل مجھ سی مای دور ہی میں دل سی دور ہوں
مجزوب بنکا دام تعلق سی ہوں ما	وانہ میں ہر کی قید سلاسل سی دور ہوں
درمان جراحہ تل سہل کا ہی تبت	یو جہ نیم جان نہیں قاتل سی دور ہوں
ظالم اب اپنی درسی او ٹھاتا ہی کسکو	کیا کم ہی یہ ستم کہ تیری دل سی دور ہوں
کیا لطف شعر دوروی دستا دین ضیا	نواب سے سخنور کامل سی دور ہوں

ایضاً

آرمیدہ نہ غم عشق میں ہم بہرین ہوں	کس مصیبت میں ہیں پسا مای مقدرین ہوں
-----------------------------------	-------------------------------------

کوئی عنقا رزم دوم ہی متبقتیہ	اک تیری یاد ہی یا سبکس منصف ہونا
عشق اورین بھتا ہوں فاند سبکے	ای منتم تجہ سی جو پہر جاوون تو کا لڑین
صد جو دستہ اب سہون کیونکر ظالم	ہاں اللطاف و کرم کا تیری خوگرین
ایک شب بی قسمت کوہ مہر و عملا	چرخ کجا بازی بہر و بد اخترین ہوں
لیجی شکوہ بیداد تو کتا ہی ہ شوخ	مجھ کو پہر آپ چاہین کہ ستمگرین ہوں
کیا بخت بن اوس کا لدا ہی مجھ کو	ای صیبا نام کو ہر چند سکندرین ہوں

ایضاً

موز و شب جمعہ جو زلف روی بانہی رانا	دل ہمارا قبلہ گبر و مسلمان ہی رانا
اد کا گل ہی کہی ہی بخت گیسو وہاں	ہمیرین مجموعہ خاطر پریشان ہی رانا
عشق میں ہی کے نہ بگڑ شان ہوشوفاؤ	دل ہمارا پوین جگہٹ میں سلیمان ہی رانا
ہنشین پہر جو صورت اونی کیونکر و صلی	حسن چوہ عشق پین پین نازان ہی رانا
پہر چوہ کوشور لکی خرابی کا سبب	عشق کے ماتھون یہ تم آبادیران ہی رانا
بے اک گل کا گریبان گہری سو اگر	جیسے باقی رہی ثابت نہ دامان ہی رانا
یہاں اوس حسن ہی صفا کی نقش و نگار	چشم عشق کی طرح آئینہ حیران ہی رانا
ہر ہمیشہ سیکڑون جانہا ز کرنی ہن فدا	کوچہ اوس سفاک کا گنج شہیدان ہی رانا

ہی قیامت حشر میں ہی گر نظرانی بند
جیسی تھی تو دید کا اوس سبت کی ابرمانی
لاکھ سمجھایا نہ پر الفت سی باز آیا صیا
دل مرا افسوس انا ہو کی نادان ہی

غزل

ابتوا اور استی پر کج ادائی ہو چکی
اوس کج وصف میں شاعرین ہر دم گلو
یا دین اوس نرگس کس فی کی ہی سرشار
منزل الفت نہیں کچھ منزل اول سے کم
جی میں ہو فکر تیاں مار لے رہا ہو کر خدا
نا تو انی سی تمہاری میرزا کی ہو چکی
مسئلہ لاطل ہی یہ عقد و کشائی ہو چکی
واکبر توکل بغل میں پارسائی ہو چکی
ای خضر تھی ہماری رہنمائی ہو چکی
ای دل بیتاب تجسی پارسائی ہو چکی

غزل

نہ معشوق الفت جتانی کی قابل
نہیں بارگیسو بنانے کی قابل
عدو ہوں بغل میں سلا نیکی قابل
چھوٹی زلفن او کی تو ہنس کر کہا یہ
میر کمان چاہ زرخندان میں بہوئی
خیال صنم اسپرک بہتا ہی کس کس
نہ درد محبت چہ پانے کی قابل
یہ کالی نہیں سر چڑبانے کی قابل
ہوں پاس ہی ہم بٹھانے کی قابل
یہ مجرم ہی کوڑی لگانے کی قابل
یہ دل ہی کنوین میں گرا نیکی قابل
مرا کعبہ دل ہی ڈھانے کی قابل

یہ کہتی ہیں ہیکر کی وہ نعش عاشق	ہینن ہی یہ فتنہ جگانیک قابل
بیان کر تو افسانہ گو حال میرا +	یہ قصہ ہی اونکی سنانیک قابل
کہوں سوز غم کچھ تو کہتی ہیں جگر	یہ باتیں نہیں منہ پہ لائیک قابل
بین ای چارہ گر بونی گیسو پہ غش ہون	وہی لعل ہے سنگھانیک قابل
بہلا خاکساروشی اتنی کدورت	نتی خاک میں ہم ملانیک قابل
تری سوز فرقت سی خود جل رہی ہیں	ہینن دل جلی ہم جلا نیکی قابل
بجا ہی وفادار کوئی نہیں ہے	مرا عشق ہے آزمانیک قابل
گلی میں جہا تہو نکو ڈالو بوسے	ضیانا وہی گردن اوڑانیک قابل

اشعار متفرق

ہر وقت تصور کسی کسک نہانکا	گرنیکر ہماری آنکھ سے آنسو نکلتی ہیں
اگر ہم وہ تھی ہیں آنکھ اور سوئی کتابی پر	تو قابل صدا کی دو مصرعے برونکلی ہیں
دیکھا ہو ولا چکی سخت جگر کھلا چکی	دیکھی ایک رنگ لای دیدہ اشکبار کیا
پہلوئی یا کاشک تجکو فشار قبر پر	کشتہ ہجر سے ہی دور حسرت ہمکنار کیا
جاتی ہیں فراز را عشق ہی قہر اور ملا	پر یہ تباہ نا صحو دل پہ ہی اختیار کیا
یوں جو صفت ہے روز و شب یا غم اور غطا	کوچہ یاری سوا خلد ہی پر بہار کیا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

معنی بسیار که هنگام تالیف ماه درخشان و نشر اسم نمودار و اشعار نسوان
چند شعر فارسی از کلام زنان علاوه بر آنچه در اخترتابانست میباشند اکنون

آنرا ضمیر اخترتابان می سازم

امانی و بلویه کینه نوابیبا لسا بو و قولها

انقدر روز از دل تیره نصیب کرد تیرگی می طلبد شام غریبان ازین
ارام تخلص آرام که یکی از زنان شهبان کدام پادشاه هندوستان
بود و بعضی بر آنکه از ازواج جهانگیر پادشاه است شعر بشوخی میگفت این بیات

ازوست

محو آزدل خود ساز همه نقش عدم	منزل گدای غبار کن فرسش حرم را
سرایه عجبی بگفت آور که مبادا	تقدیر کشد بر سر تو تیغ دو دم را

باه و ناله کردم صید خود و خوشی گلگان را
 بزور جذب کردم درامم خود کج کلا بانرا
 نوشیدم سحر که چون شراب پیریانی را
 گردو کردم به جام می لباس پارسائی را
 شدم هدمم بنحو اران بخلو تخانه حیرت
 شکستم ساغر و پیمان زهد پیریانی را
 گرفتم دامن صحرایم هم پیشه همچون
 سبق آموز گشتم درس عشق پیروانی را
 شعر آقا بیگی ابا ق جلاز که حالش در اختر تابان مسطور است

نتوان دید رخ خوب ترا ماه باه
 زانکه آسان نتوان کرد بنوشیدگان
 حیات النساء بیگم یکی از محذرات حرم سرای جهانگیر بود
 چه سازم طوف بیرون کعبه و تخانه مسجد
 بگرد چشم ابرویت دم هر لحظه میگرد
 بیازاهد که جام باده گلگون بنوشانم
 مرد در کعبه کابنجان نیست خبر خون گلگون
 حال قال زیب النساء بیگم در اختر تابان مرقوم است این بیت نیز از
 کلام اوست

امی عندی لب نالانم در گلوه گره گیر
 نازک مزاج شایان تاب سخن ندارد
 آفرین بر جگر م باد که در کشور بند
 سکه نقد سخن رنج ایران زده ام
 چنان آرا بیگم بانوی یکی از تاجداران دہلی بود عصمتی تخلص می نمود
 این سببیت از وی یافته شد

چو من یوانه کردوان بت ز نار دارم
 که نور بهر را شمرند و میسازد عیارم
 بگوشش گرسد در کلام آبدارم
 قنار النساء پیغم یکی از پزگیان قنستان جهانگیر شاه بود
 بهنگام سحر دلبر من جلوه گر آمد
 مکن تکرار ای دل هر نفس در صحبت با
 من از فراق تو الماس غم بدل خورم
 ترجمه قره العین و یک مطلع او در آخر تابان مسطور است و این پنج بیت دیگر از دست
 بر اطلب الیست تعزلی که کوس بنی زنده
 چه شود که آتش حیرتی بزخم قبله طور
 من هر آن مریخو برو کرده صلابا برو
 پوشیند ناله مرگ من پس از شنید و برگ
 نو که فلس طبعی حیرتی چینی بجز وجود
 لطفی تخلص لطیف النساء منکوه شمشیر خان بر آید غنیمت باد شعرا و دوگان

فانسی هم می گوید این غزل از دست

یاوز لغت کسر لیسر داریم ما	شغل این شام سحر داریم ما
گاه سریر سنگ و ک بر سنگ سر	کی جزین شغل دگر داریم ما
دیده ام من آفتاب روی تو	بر رخ مه چون نظیر داریم ما
گادش بیجاست ای چرخ عدو	صاحب حسمت نه زرداریم ما
گاه در کعب گوی در بستکده	جستجویت در بدر داریم ما
از کپر سم من ز حال ز فغان	کس نمیگوید خبر داریم ما
بیم و عشم دیگر نمیدارم لطیف	لیک از محشر خطر داریم ما

ترجمه گنابگیم زوجه اعتماد الدوله عماد الملک در اختر تابان مذکور است این

سهمیت دیگر از وی یافته شد

از حال من میرس که دل خاک کرده	لحنت جلبر بریده و ته خاک کرده
نواره زبر گوشه شراره برزو	از نار ترشح گره گومسوزو
من فی غلظم که در رگ و ریشته آب	فصاد هوا نهر ار جان نشترزو

مهری نیز بخوبی در اختر تابان مذکور است این بیت از دست

گفتم بیا برومک دیده ام نشین گفتا که من بجان مردم نمی روم
 هستی گنجوی ترجمه او در اختر تابان است و این رباعی هم از دست

قاضی چو زرش جامه شد خون بگر گفت از سر غصه که این واقعه چیست
 من پریم و کیر من بنی جندد هیچ دین قصیده نه مریم ست این کجاست
 ترجمه مشتری در اختر تابانت و این ابیات نیز از وی یافته شد

بر در یار چه سائیه ها	به ازین نیست پارماینها
رتبه من فزون ز شایانست	میکنم پرورش گداینها
از که آموختی همت گروم	جانم طسزد و لرزاینها
چه قدر ساده است آئینه	سینکند با تو خود نماینها
از تو آموخت مشتری شاید	عند لیسان غزل بر اینها
اتی که کسی ذات ترا نشناسد	ور نشناسد کسی چو ما نشناسد
صاحب گرمی و من گدای در تو	کس اهل گرم را چو گدای نشناسد

ترجمه نوابی جهان بیگم در اختر تابانت و این ابیات وی دیگر یافته
 دین ضمیر بر تم کشیده شد

گره ز کار چو نکشاد بقراری ما	گر چه سود و بلا از فغان زار
بظاہریم منگر گر چه سر بسوزیم	ولیک باطن من چون خاک پر خور
این خانه بر انداز که در خانه ز	معمار تنای من خاک نشین است

رنگام سحر دلبر من جلوه گرا آید	رنگام سحر دلبر من جلوه گرا آید
غافل منشین امی دل غنفلت اثر مز	غافل منشین امی دل غنفلت اثر مز
گذشت وقت خزان موسم بهارا	گذشت وقت خزان موسم بهارا
ترانه تکبیر مل ست بر قبای حریر	ترانه تکبیر مل ست بر قبای حریر
دست ز گلچید نم امشب بدار	دست ز گلچید نم امشب بدار
یعنی چشم دو و ابروی تو ای گل افرا	یعنی چشم دو و ابروی تو ای گل افرا
ترجمه وزیرالت از وجه مرزا علی اکبر خان خاور سیستانی مقیم هند در	ترجمه وزیرالت از وجه مرزا علی اکبر خان خاور سیستانی مقیم هند در
اختر تابان ست و این چند ابیات است که بعد نگارش تذکره بدست	اختر تابان ست و این چند ابیات است که بعد نگارش تذکره بدست
مرا عهدیت با جانان که تا جان و بدن دارم	مرا عهدیت با جانان که تا جان و بدن دارم
خیال آن قلب رعنائی زیر پیرهن دارم	خیال آن قلب رعنائی زیر پیرهن دارم
بهار و مطرب ساقی و یار و ابراز هر سو	بهار و مطرب ساقی و یار و ابراز هر سو
تو ای صیاد پرستی اگر بال پریم بارے	تو ای صیاد پرستی اگر بال پریم بارے
بصحر روح مجنون می طلپد از انتظار	بصحر روح مجنون می طلپد از انتظار
غبار راه جانان سدره چشم من آوری	غبار راه جانان سدره چشم من آوری
اگر نالم نخل و تخانه سمع اجمن سوزد	اگر نالم نخل و تخانه سمع اجمن سوزد
جان بر لیم از قالب سووده بر آید	جان بر لیم از قالب سووده بر آید
بر خیز که هنگام قصاصے بر آید	بر خیز که هنگام قصاصے بر آید
هزار نخل خزان کشته ام بیابان	هزار نخل خزان کشته ام بیابان
شده است قطره خون منت گریبان	شده است قطره خون منت گریبان
مے چکد از برگ گلم آب نار	مے چکد از برگ گلم آب نار
شاخ بادام دو بادام دو برگ بادام	شاخ بادام دو بادام دو برگ بادام
سر کوش ز در اشک و رشک عدو دارم	سر کوش ز در اشک و رشک عدو دارم
چو فانوس آتش سوزان چون تن دارم	چو فانوس آتش سوزان چون تن دارم
خدا حافظ من ای یاران دل سپان شک دارم	خدا حافظ من ای یاران دل سپان شک دارم
زبانم ده که پیغامی بمرغان چمن دارم	زبانم ده که پیغامی بمرغان چمن دارم
جنونم خوش که من دل بستگیها با وطن دارم	جنونم خوش که من دل بستگیها با وطن دارم
صبا صدف است پایت بجان خوشترین دارم	صبا صدف است پایت بجان خوشترین دارم

<p>وزیرم گرچه در کج تواری بوده ام لیکن سمند طبع جولانگر میدان سخن دارم</p>	
<p>رفته بود آنچه ز ما باز با ما باز آمد پرده انداخته بر رخ ز صبا باز آمد انچه می خواستم از حق بدعا باز آمد بشد آنچه کنون کار کشا باز آمد رفتم از خویش که ان کار کشا باز آمد که بخیر از سفر رنج و بلا باز آمد بهر رسیدن احوال گدا باز آمد</p>	<p>دل از کوچیان زلف دو تا باز آمد خون من بخت بشتوخی و حسالت زلف بخت شدیاور و اقبال قرین گشت بمن مدتی بستگی بود بکار من زار در طلب تبه شدم باز بدرمان شتم یعنی آن جان من مدر که مرزا خاور شادمی باش منیرا که چندین شاه جهان</p>
<p>ولما</p>	<p>ویر</p>
<p>لخت بریان دل من فضل روح افزا صدیخون بزه برعل من لبهای میچکد زان آتش از منقار شکر خام آن بود ماوای این آن بود ماوای</p>	<p>عشق همان منست و خون من صیبا بسکه افشرد هست دندان دل صیدا طوطی طبع مرا آینه گردید آفتاب در پناه یکدگر بالدم جان خزین</p>
<p>ولما</p>	

هزار گره بند صبح مرهم کافور	فلک و مال نگیر ز سینه اش ناسور
از ان زمان که بفضط فغان شدم ^{بامور}	ز سینه تا بلبم صد هزار فرنگ است
ز نقش پاره من بند هزار تنور	فغان که گرمی سو درون من بر گام
دوازده یک ز ند مویع از و هزار بوج	بوزن بیت مریم نشستم آورد
ز زخمهای دلم تا بر خمه طنبور	دار هر دو یک آهنگ بان تقاوتهاست
هر کجا که کشیدیم رایت منصور	ظفر پرچی آمد بگیر و وار سخن

تمام شد ضمیر

قصید ریخته خامه فصاحت هنگامه سخنور یگانه در معانی گستر
مشهور زمانه سحر پر از نو آئین رسم اعجاز طراز موسودم آئین بند
شهرستان سخن پرداز می هنگامه ارانی خیالات اهل شیرازی
فضیلت و کمالات اساس ابو افضل مولانا محمد عباس صاحب
سله الواهب شان نواب فلک جناب میرالک الاجاه
بها در و ریه معظمه بهوپال دام اما الاقبال هنگام بازگشت
از بندر کلکتہ سوے دار الاقبال بهوپال
شاهد گل باز در صحن چمن آمد پدید شاد شد خاطر که نسیرن و سمن آمد پدید

خرمی آمد بخاطر چو بود در برگ گل
 عیش در دل چو رنگ اندر جناجا کرده است
 در میان اسپالان بر سر سرو و بزم
 خوشه های عسکری در چشم ارباب نظر
 جشن غرور زت هم خورشید در برج
 در چنین هنگام با یاران عالی مرتبه
 چون برستم در نشاط افزاشدم محو
 ناگهان بزم چون رنگ یس نبور
 بر جالش چون نظر کردم بگفتم در زمان
 آنکه از فضل الهی با کمال کرونش
 با ذلی آمد که بهر بذر او در بحر و بر
 از پی احباب می سامان عشرت ^{بجای}
 بر سر ریقا قدیسی دیده میگوید خرد
 است پازان هر که بیند گوید او را بیگمان
 ای امیر الملک و المواجه نواب سخن

چشم مار و شش که بوی سپهرین آمد پدید
 آن جوان از عنوان زینار زدن آمد پدید
 بال افشان طوطی شیرین سخن آمد پدید
 بر سمانی تاک پر دین و پرین آمد پدید
 سبزه هم رنگ مرد از گنج آمد پدید
 شوق گلگشت و سماع خارگون آمد پدید
 در لم بهجت بزرگ نسترن آمد پدید
 سایه لطف خدای فر و الممن آمد پدید
 شکر از دراک صدیق احسن آمد پدید
 به روی اقبال چون شریا شرن آمد پدید
 بهرمان پیاده و در عدن آمد پدید
 از برای دشمنش دار و برسن آمد پدید
 ثانی صاحبقران و ذوالنیرن آمد پدید
 بیخ زن ناوک فکن لشکر شکن آمد پدید
 از وجودت و نوب هر علم و فن آمد پدید

<p>در حدیث و فقه و تفسیر و ادب و تاریخ دین پناها ذات پاکت در بساط ملک از نهیبت ^{بوی} بوسه ایفتد بجان شیرین ز نغمه پاش و شاد پاش و شاه پاش اندر جهان</p>	<p>مثل لعل و یلرند در این کجمن آمد پدید همچو بود در مشک و مشک اندر خن آمد پدید وز نگاه مهر تو نیر و متن آمد پدید بسکه از ذات تو رحمت و نیر آمد پدید</p>
<p>همچو آن مستی که خند و پی بپی از کیف می در دل رفعت و گر شوق سون آمد پدید</p>	
<p>یعنی آن گل و در بوستان آمد پدید وز پیش فوج ریاحین سکران آمد پدید دلکش از وصال و لبران آمد پدید این همه در کشور هند وستان آمد پدید روش طبع لطیف نکته دان آمد پدید مقدم اردی بهشت اندر جهان آمد پدید همچو رستم کمز طریق بهفتخوان آمد پدید برزبان رفعت شیرین زبان آمد پدید آیه رحمت برای مومنان آمد پدید</p>	<p>در مشامم باز بومی ز عفران آمد پدید جامه صفر بر آمد گل بیک بهار نغمه در شان سارنگ چکا و نند خوان راگ قفس رقص طلوس و صغیر کوکلا گیتی از لطف هوا و اعتدال روز و شب یک طرف خورشید در برج حمل شد جلوه وز سفر نواب الایاه آمد شادمان در شایش این چکایه مثل قند پارسی ذات آن انسان کامل سایه لطف خدا</p>

عادل با ذل گوید هر سوزی در صفت آن	بار دیگر در جهان مجتهدان آمد پدید
صوتش با او خوانان دیده میگویند	بر بساط عدل شاه مهربان آمد پدید
احتشاش در نظر آورده فرماید خرد	طوس نو در یادش کاشکایان آمد پدید
خسروار و شندلا دریا کفا صاحبان	در رکابت بیگمان شان کجایان آمد پدید
چون سلیمان چو یوسف این دنیا بر تو	از کرمهای الهی همسان آمد پدید
صاحب سینه و قلم هستی باین و سرورا	رتبهات بالا ز فر فرقدان آمد پدید
هر کجا در فوج اعدا رایت تو شد بلند	صوت ز نهار و صدای الامان آمد پدید
چون تلاش در شجاعت کسیم بی عدل	زانکه او از نسل خدایم زبان آمد پدید
بر تشوین دشمنان چون جمله آروان کینه	انچه از شیر خدا در نهان آمد پدید
انی خوشا ابتال روز با ذریه منجم جان	درد عایشین زبان رنگین آن آمد پدید
با دیارب عمر و جاهش در ترقی و سبک	زانکه در تشنه سخاوت تو امان آمد پدید

بار دیگر در دلم شد بحر جش موجزن

گنج باو آورد و گنج شایگان آمد پدید

آیت از آیات شان داد اگر آمد پدید

ناگهان جادو گاهی سیمبر آمد پدید

مشتی بر چرخ هنگام سحر آمد پدید

شادمان بر خاستم از خوابگاه خویشتن

گفت ای رفعت مبارکباد که فضل خدا
 همچنان منت الاجاه گردون منزلت
 رفت تا کلمه برگشت با خیر و طهر
 چون شنیدم این نوید جانفزا و لکشا
 بهر استقبال خسر و صدم گشتم روان
 حضرت نواب را دیدم بچشم در زبان
 بر سمن باد پیاویدم و پنداشتم
 فی البدیه مدح او آمد بخاطر اینچنین
 ای توئی از دودمان آنکسی در اینجا
 سید از دوره خیر القرون تا این زمان
 خادرات صد بار افزون در قم بر لوح
 بر نیامد گاه از دریا دکان عشرت
 مختصر گویم که از تاثیر شرح خادرات
 از برای بخشش دست شمالاریت
 در حق ملاطوری از ره جود و کم

آنچه می جستی توانی یک نظر آمد پدید
 رایت شنا بجهان با کروز آمد پدید
 زین سبب تاریخ او احسن طفر آمد پدید
 فرحت و بهجت بجانم طرفه تر آمد پدید
 چون برون شهر رفتم تا جور آمد پدید
 کین دعای مستجابم را اثر آمد پدید
 باشکوه خسروی شاه قجر آمد پدید
 بسکه نخل مدعا یم را ثمر آمد پدید
 کز بناش معجز شوق القمر آمد پدید
 مثل تو کمتر در اصناف بشر آمد پدید
 آنچه از شوکانی و ابن حجر آمد پدید
 انقدر کز بحر طبع تو گهر آمد پدید
 تازگی در گلشن علم خبر آمد پدید
 درو یا قوت شین در بحر و بر آمد پدید
 آنچه از شاهنشاه احمد نگر آمد پدید

<p>بهر مداحان دست حضرت نواب ما چون نرات هست از آل محمد یگان وز برای دوستان از کرمای خدا</p>	<p>زان بسی غزون صلوات میموز آمدید زین سبب جای عدو تو سقر آمدید گنج نعمت چون شکر از نیشکر آمدید</p>
<p>باز از گلزار حش لکشا و جانفزا در مشام بخت و روم کرد آمدید</p>	<p>نسترن بشگفت و نسیرین چو نگر آمدید در و هم رنگ عذار گلن ارا آمدید ارخوان چون نارون بر شاخسار آمدید یزان عظم قران شمس المنب ار آمدید از درم نام خدا فرخنده یار آمدید از قدومت بهر من غر و قنار آمدید ماه فرورین چو رومی تا جدار آمدید خرم امرو در جان حکار آمدید سوکب شاه جهان عالم مدار آمدید جای حسن زین گیا از کوبسار آمدید</p>
<p>از سرنو در جهان فصل بهار آمدید لاله را بر سرفر لباشانه آمد ترک سرخ گلستان شه از و فور سبزه گل چون بهشت در چنین موسم که از حکم الهی در محل صبح دم مثل صبا یا صبح چهر آفتاب گفتمش خوش آمدی روحی فداک ای جان گفت ای رفعت سرت گروم ز می تا ز و بیاید سویی گلشن رخ آوزن کون بهر گلگشت بسا تین چن نهادم چند گام حضرت شاه جهان بیگم از انعام آن</p>	<p>نسترن بشگفت و نسیرین چو نگر آمدید در و هم رنگ عذار گلن ارا آمدید ارخوان چون نارون بر شاخسار آمدید یزان عظم قران شمس المنب ار آمدید از درم نام خدا فرخنده یار آمدید از قدومت بهر من غر و قنار آمدید ماه فرورین چو رومی تا جدار آمدید خرم امرو در جان حکار آمدید سوکب شاه جهان عالم مدار آمدید جای حسن زین گیا از کوبسار آمدید</p>

سایه فضل خدا و شهریار آمد پدید	وز پیش کالسکه نواب و الامرتبه
گوهر از دریای طبعم بیشتر آمد پدید	در مدحش همچو بنیان در نشان شدنطق
شاهد عیش و فراغت در کنار آمد پدید	میرزانه امیر الملک کز جودش بیبر
جای خارستان و بوته مرغزار آمد پدید	در فضائی کشور به پال لیز میرایش
دولت و اقبال و جاه و افتخار آمد پدید	به برده اش زافضال خداوند کریم
ماه و مهر و نجم بر نیلی حصار آمد پدید	از برای دیدن سر و جلیش با هم و شام
صورت دست و عابرک چهار آمد پدید	بلخ عالم گشت ریان از سحاب جود او
ز آنکه او از دو و مان بهشت و چار آمد پدید	مخزن علم و عمل باشد دل مدوح من
شیر او زین یک تاز و شهبوار آمد پدید	در صف بسیا چو آید گوید او را عقل کل
شکر ایزد ظل حق نصفت شکار آمد پدید	بر سر او رنگ چون بنید بفرماید سرو

باش ای نواب الاجاه با عیش مطرب

کز وجودت اهل جوهر را و قار آمد پدید

ایضا قصیده دیگر نمیدارند بعد بقا

نه نهادی از ره عجز او ب برپا من

بار دیگر خوان بگفتی ای کرم فرما من

انوری می دید گر نظم فصاحت را

شیخ سعدی که شغفی شعر دل را می من

و شنیدی میر خسرو مطلع خرامی من	می سرودی باز فرما رفت و الای من
یا امیر المؤمنین شیر خدا مولای من	نامب خیر البشر خیر کشتا آقای من
شاعر سرکار عالی شان آل احمد	حبذا آرایش نکر دل و انانی من
نامه اعمال خود هر کس بخواند روز جزا	من نخواهم نیز لغت احمد کیانی من
ای خوش آنوقتیکه در هنگام روز جزا	چون شود تصدیق از جوش عطش کبابی من
ساقی کوثر و بد جامی و گوید از کرم	نان بگیرد نان بخورای مایع زهدان من
چون نباشم در گروه سومان ضامن	نام بیطین عهد نقشش بر تمغای من
یا مارب درود عالم با کمال تکنت	استان مصطفی و مرتضی با و امی من

در همین مکر و توانی دیگر بایشینید
شعری از نظم همین پیروی من

بلبل شیراز گردیده بهارستان من	والله شیدا شدی بر هر گلستان من
طوطی هندوستان می بود گرد زین	گوهر افشان میشد از روح و جان در شان من
شاه ایران سخن استم ز فضل دادگر	شهر مضمونهای تا در خوش بود طهران من
قدر جوهر جوهری داند چه داند جوهر	بود غالب روان از ذره یاران من
از کلام رفعت شیوا بیان ابیات چند	روح و الاجاه بشنوی برادر جان من

برای نظم عشق حبیب اکبر علی بن ابی طالب و ده بیت خوش نوشت مشتی از اکبر من

سرور دوران امیر الملک عالی منزلت	حضرت نواب علیشان بهادر خان من
میرصدیق الحسن خج رشید چیخ فضل علم	مدح او شد باعث آرایش دیوان من
سید علی شنگ خیل ارباب کرم	من بدورش به چو قالی او خاقان من
اشعث طلاع تائب میشد از ازو طمع	یافتی انعام زر گر از کف سلطان من
از وجود فیض آموش جهان سوخته است	دور کرد او سکن دست این دوران من

میکند رفعت و عا هر دم بدره محمد

تا ابد باشد سلامت حضرت قان من

صحت نامتواہ درخشان

تلفظ	صحت	تلفظ	صحت	تلفظ	صحت	تلفظ	صحت
۱	۱۲	جلید	جلد	۲۹	۹	بن	بین
۲	۵	موالف	مولف	۱۰	۶	کوسا	کونسا
۳	۱	شرائف	شرائف	۵۳	۱۰	ارد	اردو
۵	۲	نام اوست	نام دارو	۵۵	۹	بیا	بیا
۱۱	۱۱	ایجاد	بنیاد	۵۶	۲	اوڑای	دوڑاسے
۶	۵	موجب	موجب	۵۹	۹	پیشیت	پیشیت
۴		مسک	مسک	۶۱	۶	طوالف	طوالف
۸	۸	طیبونکی	طیبونکی	۶۳	۱۱	تاب	بات
۴	۱۵	نقش	نقش	۶۶	۱۰	نرمی من	نرسے
۹	۶	دوہرے	دوہرے	۶۸	۱۲	ن	ان
۱۰	۷	لیکے	لیکے	۶۷	۵	مدی	مدسے
۱۲	۱۲	مازیکا	مازیکا	۶۹	۱	اینی	اپنے
۱۷	۱۰	نید	نید	۷۰	۳	جانا	جانان
۲۰	۱	بقول شخص	بقول شخصی	۷۹	۷	چین	چین
۲۳	۹	ترے	تری کی	۷۱	۹	طوالف	طوالف
۲۶	۲	کیا ہی	کیا ہی	۷۲	۱۰	می نماید	می نماید
۱۲	۱۲	مسک	مسک	۷۷	۱	شاگرد فارغ	شاگرد فارغ
۲۷	۸	اپنے	اپنے	۷۲	۲	انتخابا	انتخابا
۲۹	۴	پسا	پہنسا	۸۳	۳	شوق	شوق
۱۱	۹	یہ ہے	یہ ہے	۸۴	۵	تب	بت کا
۳۳	۱۲	طوالف	طوالف	۸۵	۳	پہر	پہر
۳۸	۱۱	پاس	پاس	۸۶	۵	پاس	پاس
۴۳	۳	صدین	صدین	۸۷	۱	مضطر ہوں	مضطر ہوں
۴۷	۲	تقاس	تقاس	۸۸	۸	جانا	جانا

صحت نامه ضمیمه فارسی

نمبر	نقطه	صحیح	نقطه	صحیح	نقطه	نمبر
۴	۱	شام سحر	۵	شام و سحر	عند لیبا	عند لیبا
"	۱۳	پراوده	۹	پرویه	بیجاوه	بیجاوه
۵	۲	رکب	۱۵	زکیت	تفتیده	تفتیده
"	۳	ابیا		ابیات		

ح ۲۵۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از کتابخانه آیت الله العظمی بروجردی در تبریز

تبریز، چاپخانه سید محمد سعید الدین حسینی، شماره ۱۰۰، خیابان ولیعصر

مطبعه مطبوعات اسلامیه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

چه دانی که بر ما چه یزدان فرستد
 فراوان ندانم سپاسی که گویم
 زنت اکرم و هدایه مایه تعسم
 هر آینه یکجا کند چار کوشش
 شود قالب عنصری تاشید
 ز حکمت بر آبی کشد نقش آتش
 چو حسن جهان تاب بر ای دل
 بگیتے مگر هر چه دانست شکل
 بپنده نر بند و در رزق هرگز
 بخوید بد خوبی و دلگشائی

ز شکر فراوان فراوان فرستد
 به پرورد و نعم مایه چندان فرستد
 نسیبه به ترطیب گبهان فرستد
 بر بطل حکیمانان نرمان فرستد
 قود و بهر چار ارکان فرستد
 نصیب تجرید و روان فرستد
 بتاراج کانت مسلمان فرستد
 فرستد به تعجیل و آسان فرستد
 بپاداش جرم ابریزندان فرستد
 زبان را به پیش شتاخوان فرستد

کنند بپند و هر زمانه که نخواهم
 سطل بر به مجموع سنبال نماید
 بگردن بلند آن ذوی جاه و شمت
 بهر سو چو دوش الم لاله خشد و
 فرستد نخست آنچه تقصوم کردش
 بصد غنزال دل و حشی ما
 بتفریح طاق و کس باغ متن
 به گل کردن صبر زیل بهستان
 عنادل کند و کاش ناله من
 فروزه در خسار جانا آتش
 ز جمن و فرشته همه آفرینند
 چو قظیم سخن تا شود عهدش
 شراره زبانش نه دیگر آید
 ققان مرآت ازین بر پذیرد
 همین پرده باشد که فرش مرآت

تا سپند به شمشیر تو ازین فرزند
 اگر این را به دست پریشان بپند
 یا غار موری همان و شمت
 چه پیشه هر گز ابرو بریان فرزند
 ندانی بخوان تو امانت دور
 نمندی ز گیسو کجای تو ازین تا
 طراوت نیاید آن نیاید زنده
 تیران بسته و هر چه ازین تا
 به نیناره عسکه گشت تا نیناره
 بنا پیش آن است به بیان فرست
 جحش گرفت با انسان فرست
 همان آفریند همان نیان فرست
 کراسفند یاری به شعبان فرست
 اثر پاره گردون گردان فرست
 آنگنجد اگر بین میدان فرست

به قنیر و تنظیم و ترفیه بیست
بسان سکن در بطلت نگر دم
بشوق صفت درنگ بخیرسان
چو آبی بگام لبوشنه ما
بصحرای کربت بهنگام سخته
زهی سخت امت که بهر فاش
متاع قدم آنکه بر دست پاکش
اگر حمتش عمده توفیق بخشند
چهر ایمان فروغ جبین بهتیم
سهوده ز ایرد که فرمان قسمت
بخش نور ایرد که کلک موفش
در آغوشش گیرد پماند شاہد
فلک بر زمین آورد و همچو چا تر
بدر یوزہ رفت آنکه چون بن کوش
چهر پسی ز صدش که حکمش بگینے

سخ که دست قطران فرستد
بجام سخن آب حیوان فرستد
فرستد مگر گوهر افشان فرستد
بسالی که خشک است باران فرستد
علی را بیاری سلمان فرستد
متاع قدم را با مکان فرستد
کتاب بسین با چو قرآن فرستد
بتان را به بتخانه ایمان فرستد
که طلعت بز خسار خد لان فرستد
ز ستایه بر راه تا بان فرستد
فروغی بهر درخشان فرستد
ز معجز چو شیشه بسندان فرستد
اگر گوی به را پوگان فرستد
کمرای مقصد در انبان فرستد
گره بر زبانه ات به شان فرستد

بهر آرزوی سرفتنه دانی که مددش
شایه ای دندان آن پاک نسیم
بگناه و غم خویش سفت گزارش
نرسی معجز آموز عیسی لب او
تساید بدم عقده کنه اندر و
همایونی بخت سودی بخت
اگر در خزان حکم ز نیت نویبا
هوای خنک گرز کوشش بار و
چو مه بر کمالی نه استند به مستند
بیر خساره مردم چشم بختوب
شفیع امم که ایزدش عقل اول
ز شوق ابره ترتیب جازه حکم
ز اجلال عرش برین ذوالجلال
بهر گاه بنجد دو صد گنج بجز
سنت ننگر بصیان شفقت

بیا لیس گنجش تازه بر جان فرستد
بزدان نگر آب دندان فرستد
فلک بین ز مهر آبستان فرستد
که مر جان شیدا بحر جان فرستد
ز داتش نصیب بر نادان فرستد
خلافش کسی را که تاوان فرستد
س و دره پیش از بیستان فرستد
که نیت باد و راق و نهضان فرستد
عقابش کسی را که نقصان فرستد
دو صد تاب بر ماه کنعان فرستد
اویسانه اندر و بستان فرستد
فرستد تا یکد از افغان فرستد
فرزنده محسن کویان فرستد
سمند قلم گریه بچولان فرستد
خرامان فرستد خرامان فرستد

تو پیش از لب تشنه بر زبان
 زین بر کند و بر دور کعبه آید
 بگوید تا ملّی تخلیق گوهر
 به بینی همانا ز دستم تری تر
 سگالم چه مضمون بشان شکویش
 جگر کون سخن کرده ام در نالیش
 ز دامن جاو و بخاری نشازم
 نیافند شعری مگر بر طرازم
 عریضه ندانم سزاوار پناخ
 شناسنده رتبه شعبه بین کوه
 که دست فکرم نشانند و نشان
 فلاتون بنجم شد و گردن دل من
 بسر بر و عمری بنعتش ازین به
 جگر نخت این ناله را نام کردم
 لنتون بر نمازبان می کشایم

لنتی از غضب کز بجان فرستد
 هر آینه حکم از بر به بان فرستد
 بهنگام فیضش هیچ نیسان فرستد
 بدست جوادش اگر کان فرستد
 خیال مراد عوی شان فرستد
 که رنگی بلعل بزشان فرستد
 که سر بر چشم صفایان فرستد
 فکرم بر طرازم بشروان فرستد
 بخاقانیم گر چه چشاقان فرستد
 که پیشم بیک بیت دیوان فرستد
 بعرفی بگوئی که دانان فرستد
 همی خواست نخبه یونان فرستد
 کلام سلاسه بسجبان فرستد
 که بلبل بگلزار غفران فرستد
 که پاسخ بگروه پشیمان فرستد

منت شاه پسر ایتیه نامه باید
 ازین به تمنای باشد که طالع
 نخواهم من از راه دنیا فریبی
 امید دل مرده را زنده یابم
 فرستد از اینجا کوی دین
 بنوریکه آتش بتابرت باش
 فرستد مرا اگر بفرخنده کویش
 بگوئی که مانا جسمه اول نجوید
 خوشاکوی عشق دل آرا که عنوان
 کشد سره در چشم جوران جنت
 تمناست اکنون که پریش من
 ترحم کند بر دل و آله من
 جگر کرده ام خون بشوق لقایش
 بتابم تال که بیتاب هستم
 بشوقش زرنجیده حفا که گوئی

عروسی بشوهر که بیان فرستد
 بیطحا و شیرین در شرکان فرستد
 که پیچان فرستد به بهمان فرستد
 اگر آنجا مرا فصل رحمن فرستد
 تو گوئی که دردی بدرمان فرستد
 چو اسپند داند مرغان فرستد
 تیدان بروغن مرغان فرستد
 چو عمر شتابان شتابان فرستد
 خضایای خلدش بقران فرستد
 نسیم از غبارش بر عنوان فرستد
 بیان سومی لبیک گویند فرستد
 چو تشنه شو چشمه پویان فرستد
 که تابس سلا فی از احسان فرستد
 و در گوشه آرد و در قصان فرستد
 شب خون اندود الوان فرستد

فشانم غبار از تپ فزارش
 ادب مانع پانی کوبی بر پیش
 بسر جوش مغرط بدل دور دولم
 چو طیل بگلگهای بو یاد خندان
 بهر جان شب خیال عذارش
 به چرخش چو دژ زمین تا بد آن
 زانده و دور و اولم پیش
 چه زلفیکه با وجب خوش پیمیش
 چو لاله بگلگه ستمیزم شاهد
 بدار و کبریک جهان منت او
 چو پروانه بر شمع بزم سرت
 بمرهم که شوقش جگر خست مرا
 نه پارتیجه از خار و خارای جاوه

عا که بجا رو ب مکرگان فرستد
 فرستد اگر چه کوبان فرستد
 فرستد کبویش بدینسان فرستد
 دماغ تمنا به بستان فرستد
 فروغی بشمع شبستان فرستد
 دو چشمم مگر اشک غلطان فرستد
 فرستد ولیکن نه در این فرستد
 شمیم گل باغ عسرفان فرستد
 جگر را بدایغ نمایان فرستد
 ز بیمار کهنه مگر جان فرستد
 تن جان تشاری بجانان فرستد
 فرستد مگر زخم خندان فرستد
 بستر و شاد و غزل خوان فرستد

غزل

تشا فراتی بحسره مان فرستد
 که دوشست بدستم گریبان فرستد

بجز خیکور سینه پر درد و سوغم
الم در دل و ناله در لب بگویش
چنان حیرت انگیزت افسانه را
بشوقش گهی اشک و گه گشته
نگاهی که با هر دو عالم نرسد
و هم در من عشقی که همچون منی را
بدست دلم و او شب گزیده
سرخار و در پاخلش مبارک
خیالش که چون شمع سوودن آن
و فاشتری در پریشانیسم کو
فراقش سوادی بصبح امیدم
بشوق صحرایت دانی که پایم
جگر سوز و سرگرمیتابی دل

بیخانه حسرتش نگردد آن فرست
شنا که بانساز و سامان فرست
هرگز کس نگر چشم حیران فرست
ز تاب بختم اقبال و خیران فرست
بجانم مگر یار از آن فرستند
جگر سوز بس فوق وجدان فرستند
زند تارک بر سحر طوفان فرستند
که وحشت مراد بر بیابان فرستند
چراغی بگنج شهیدان فرستند
که دل را بر زلفت عروسان فرستند
سینه تر ز شام غریبان فرستند
تیاژی بخار مغیبلان فرستند
بپایش چو اشک یتیمان فرستند

پس از مردن نو مهری با دهانش
تنه که در کوسه جانان فرستند

می گل بلغ عشق محمد
 به خاک راه حجازش که قش
 بلر خون کرم در فرقی جگر خون
 بسی ناله کردم معشوقش که شاید
 فروغ نستین که ایزد بنامش
 فرستم درودی بیروش که ایزد
 ز بانم پیشیمان بگردار طالح
 اول ساده ام و تنای نه خسته
 بر اولاد مرحوم والاتبارش
 سلام از دل بابیاران پاکش

و باغ مرابوی پنهان فرستد
 بخاطر عقیدت ببران فرستد
 نه عدلش اثر با بافتان فرستد
 سحر پایه شبهای بجران فرستد
 کتاب رسالت به پایان فرستد
 بشانش گرانمایه فرمان فرستد
 به خزان سلامی ز عصیان فرستد
 سلامی ز پهلو به پیکان فرستد
 سلامی ز عاصی به پاکان فرستد
 فرستد چو داغ غم فروزان فرستد

گنم ختم نعت پیبر که سامع
 به بزمش معلوقی ز عیوان فرستد

وجه مهر و تخت

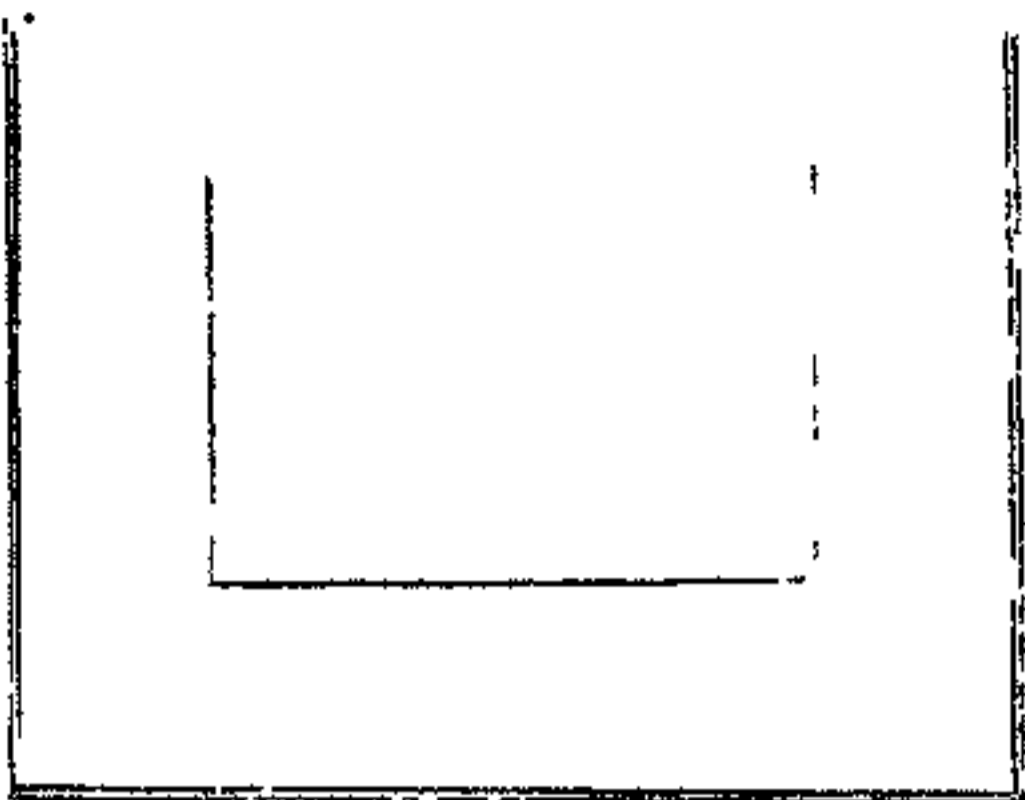
برای کتب نفیسی که کتاب نذر مطبوع
 مطبوعان است عهد و دوستی است

ما شاء الله لا قوة الا بالله

در مطبع نظامی واقع کابل پوٹوچ شد

بسم الله الرحمن الرحيم

بجامم از زبان است زیرا سخن
 شود نشه معنی وجه با سخن
 مسلسل شود و راهب آساختن
 آند جاوه در خط تر سخن
 شود باوه مضمون وین سخن
 و میگید کن گر چلیپا سخن
 آند کرد و کاکل سخن سخن

آند ورود و گیتی شناسا سخن
 زبان را چو ساقی کند ساکنین
 به پیچ مضمون گیسوی یار
 میخورند باید آن و دین پاک
 در نشه بخشی بشور بد س
 تازی باقات باسی آند
 باغ شرو نکست آگین شود

مگر و بجز سینه ام مجر شش
ف خاک پای پوسد بعد رفتی
چو گیسو سکه دل بند جانانه
ز دلها پامحشرے میکند
ز بار یک لب چون دبان منم
بهار گلستان جنت و بهر
تناسمی خاطر گزارش کند
خصوص از من خاک او حجاز
چه طایار در پیشگاه خدای
فصیح عرب پیشوای رسل
نیستی که از درگوشش میکند
بیجان دل آوردم ایمان هم
بیونیکه صرف مدحش کند
توان داشتی پاس آفتاب
قرقران کنم مطلق در خطاب

بسوز و اگر عود سار سخن
سری بر شد گریب الا سخن
بصده چو چشم دام و لمان
بهر زخم کا فکند غوغا سخن
گند راز پوشید پی سخن
هر آینه و پیشه پی سخن
ز بسنده بدر کاه و آتش
بفرخنده در گاه و سخن
گند از شفاعت بعبه سخن
که آورد زایز و بدنی سخن
شکوه و جلالت منت سخن
بجدش ششفتن ز آبا سخن
گند با طبیعت مدار سخن
نباید چو پندیان سود سخن
نه خیره ز نمر بیجا سخن

ز من تا بر دسوی طبع سخن
دلهمی رساند صبا را سخن

بسان دل و املق آهادرشوق
 منم آرزو مند خاک و رت
 تو مقبول حقی و ما هست
 تو آنجا دمی شمرای قبول
 گراست کند سبزی عمر خضر
 ایاه مکن عارضت یابنی
 ترا چنان سخن مایه ناز صد
 چه رسید بر سخن از و صد جان دل
 بیخوش بهار گل نعت تو
 اگر می اگر هر طبع تو روز
 روانم بقربان اعجاز تو
 فرورنده اعجاز اعجاز تست
 بیخیز سپه و موره نعت تو
 مسیحا پیه نازد بد و حرف تم
 سخا طیب شوی گر بخار بخش
 ز جبهت کنی که بخاوت عزیز
 شمیم سخن تا به بن کسند

سخن می ز نم سوی عذر سخن
 ز نم زار زرو باشقیب سخن
 پذیر می تمسنا که از ما سخن
 بسنجیم بنامت من اینجا سخن
 بذر تو کرد و در چو خضرا سخن
 برون آمد از سینه حمر سخن
 یک از مایه ناز موسی سخن
 بشیو از زبان تو شید سخن
 چو بلبل شود ناله پالا سخن
 شدی چون شب بهر یلدان سخن
 که ذکرش کند معجزان سخن
 که کرد از زبان قطع بر سخن
 که هر دم شد م طبع و عید سخن
 بحکم تو کرد دست خارا سخن
 بنیز و مسج ز صحر سخن
 چو شاه بر آید سلیمان سخن
 بنامت شود صفحه پیر سخن

چو من تاب سایه بنجاک درت
چو تعبیر آرمی ز گستره نونی
بنورت ز فضل و بزرگی شیت
و در جای گوشت بخورد زین سبب
ز ساحل بساحل توانی رسید
در آمد بر آمد به رنگ خوش
چو احمد من از میر خالی نسیم
به قدسی زبان تو امی لقب
به قربان اجلال ایوان تو
نبودی اگر مست در حیت
صیانت بفکر سخنورد
نگر دست اندک ز بسیار هم
ز طبع تو اندوخت چند آنکه تو
زبان تو گرمی نیاراسته
همین کز زبان تو آمد فصیح
نهان حکم طبع تو باهنگ خوش
ز نعمت نبودی سری گلبر

ن آرزو با بسجما سخن
شود نقش معنی و بیان
همین کرد آدم به کوا سخن
گران قیمت از دریکتا سخن
همانا اگر هست دریا سخن
بقدر توان یافت همتا سخن
دو پیکر گویم چو جوزا سخن
گند با تقدس تو لا سخن
بمانند من ناشکیبا سخن
ز اندیشه کردی تیسر سخن
گند گر بهج تو طبع سخن
بیان جلال تو الا سخن
دماند ز هر صفحه بیضا سخن
دل آرا نگشته همانا سخن
بدل برگزیدست دانا سخن
به جمهور ما کرد امضا سخن
نمی کرد در طبع ما و سخن

فصاحت بزمی که گویشدی	تو کردستی صورت بیولا سخن
قوامی و حسن بیان تو بس	تو طبع مجسمه نون و لیل سخن
من امروز با تو کنم التجا	ز رحمت با کن تو فردا سخن

بعشق تو زنده دل که مهر
چو خاطر جان و ز معنا سخن

در مناقبت خلیفه اول حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه

دماغ است خانه خراب سخن	ز خود در فتنه است شراب سخن
ز تلخی زهر افامی مترس	بکامت چکانم لعاب سخن
چکد خون ز رخسار جانانه خوی	ز گلهای افسون گلاب سخن
سپید است گرموی پیرت	توانش زدن، مین خضاب سخن
گناه است گریسته داری زبان	بگفتن در آور ثواب سخن
بکش ای اثر غازه بر رویش	کنم دعوت مستجاب سخن
شب طالع حسد روشن کنم	بگرد و چو شاقب شهاب سخن
نه چون گوهر و زهر بطاس در	ز نم بر زبان بس حساب سخن
نه بیدار منزه است لب و ختن	سکوت زبان است خواب سخن
بهر چه و شای هم پروا کنی	چو کامل بیای بی نصاب سخن
نه ز شوهر چه نه ز...	بصحن بیان بی طناب سخن

یہ حسن جہانتا بل می برد
 ز گلزار طبع جم و مد ز گے
 گرہ ہائے گیسو چو آید بکار
 بشوخی و چستی و نازک ادا
 نبیند مگر تاریخ آرزو
 ز تمہیں بس کن بمطلب سیا
 با شش و لر با نغمہ منقبت
 چہ مدحیکہ گرد و در آرایش
 ستودہ ابو بکر صدیق
 یادش چنان حرف دل کند
 کند در ہوای ہو او آرایش
 صحیفہ نگشتی جو از صدق او
 بیوسیدن خاک در گاہ او
 بصدق مقال بافتنای کذب
 نہ خیر و چور و شش کند نام او
 زبانی مراد است شیرین بگام
 قولای ایزد پیاد اندر شش

بر آمد ریشے کز نقاب سخن
 چو چشمست مگر نیم خواب سخن
 دل افتاد و پر پیچ و تاب سخن
 خدا نام سریدہ جو اب سخن
 کئے ناورد و اضطراب سخن
 زن تار نو بر باب سخن
 بلن تازہ عمد شباب سخن
 بسینہ ایاب و ذاب سخن
 نہیم بنیے مستطاب سخن
 دل گیر و از شیخ و شاب سخن
 شکار معانی عقاب سخن
 بر صفی شدی اجتناب سخن
 جلالت دو دور رکاب سخن
 مراد و در جهان انتخاب سخن
 ڈراز بحر آب و تاب سخن
 ترا و کز و شہد تاب سخن
 بر آمد چو ماہ از حساب سخن

<p>مدحیت لب لباب سخن با عجز از با اقتساب سخن زبان می شود کامیاب سخن به ممنوع شعرا احتساب سخن نجات زبان و آب سخن گرامی گرامی خطاب سخن بهایون و عالی جناب سخن امام خلافت صواب سخن مه چارده آفتاب سخن در آیات ام الکتاب سخن بنجوبی گفتار آب سخن کتاب بمکتد التهاب سخن خیال مرابره کباب سخن اندر مری اکتساب سخن</p>	<p>پزایش فکر سرگوت رضایق رقمهای اوصاف او بگوش که نیکوست بیخوش دل چسبن عمل ره که مار نمود گزین بگوش از محو نقش گناه بعنار اندرون بهشتین به قصر پیر شمع کدو نخستین خلیفه پیغمبر بروشن روان و دل تابنا وی ست آنکه ایزد بیاورد بسوز جگر آتش افروخت بگرق آتش که دل سوختش نامک پاش پیش چو سوز زبان تا بگوش که مسدود</p>
--	--

صلوة: منشیان و پیر روح پاک

زبان ابو و تانصاب سخن

بیت: خلیفه و موم حضرت عمربن خطاب رضی الله عنه

<p> زبان ست سوسنچهار سخن بچشم نخ و با بصارت سخن گرامی و مانع ز زانت سخن و چه بسا لوباسی رشاقه سخن و ما و هم ز تدبیر صد اقت سخن فروز و ز چشمه اباحت سخن هم آغوش ماه اجابت سخن بجا و و کند گراشات سخن نه بنشیند نه بنشیند اجازت سخن عس و ر و مانع اصابت سخن گامشتی آب بلاغت سخن بمایون ملاذ اصابت سخن همه فیض و جمله افاضت سخن چو اختر ز برج سعادت سخن چیشن و مسرت اقامت سخن پلهای عیسی امانت سخن بمجز کند گراضافت سخن </p>	<p> بهار در باض فصاحت سخن بصد مایه دلربا غم سخن چو رایگه روشند ما غمی کند چو پر تو که نسیز و ز آینه همانا چو چه چکه صادق بود نه سخن که آمد بدینا حسام بسان دعای دل مهرورز بشاگردی آید گرفتار زبان خرد خوش سخن شوی چو عقل خردمند عالی و مانع زبان گز تکلم بسیار است بسان جبین سعادت نصیب چو دست سینه بخاطر کرم در خشد بصد لطف و لبر چو نسوز پایوان طبع کند هر آینه اعجاز ز ناد کند بهر نکته آرد هزاران مسیح </p>
---	---

به بسیار که هر چه که ماند بدین
از عمر بسز رفته خود می کند
معانی چو از ظلمت آب حیات
بجز هر دو افش و مد کا ختری
ز عسر ابد میسد بد میسد بد
پنجی که افسه وده باشد ز غم
ز مضمون که اعجاز قرآن اوست
ز مهری که چون آتش در سر است
چه دانی چه دانی تو آن که هست
دل م مهر پرورد حضرت عسر
کزین این خطا باشد و ز جمع
باتش که تو کذب راستی
بر رگابد از استوحات تو
بهر جا که شیرین زبان کنی
بتمیر مسجد که پر خستی
بانزدون گن مسجد ز تو
ز مجدی که بشیدت بزودین

بهین قسخوای افاقت سخن
به هر بزم رنگین بدایت سخن
و در جلو باسی بدایت سخن
و در چهره اش برابر است سخن
سخن آفتابین را بشارت سخن
ز هر گون بچشد باشا است سخن
و در فکر بار افضاعت سخن
شود مدعی در حال است سخن
کز آن میکند استفاضت سخن
که سازد بعشقتش حمایت سخن
میان دو لب کز فصاحت سخن
میفرودخت روی صداقت سخن
آند دعوی اندر جلالت سخن
شود به دار جلالت سخن
بطبع اندرون و عبادت سخن
و عاگوی شان خلافت سخن
خیامی و چشم نهالت سخن

عقل متینت دم امتحان
 بهماناست رای تو اختر فروز
 ز تیغ اگر بساوه بیزد قلم
 تو ثمانی خلیفه ز سغریب
 به قرآن ز حسن تو اکثر کند
 به مسکین تو بد غنای ز ند
 بنام تو ای شاه و فتنه زود
 زبان ترکم چون بوفان تو
 سلام از دست باوشاه سحر

به بند و بگر بزم است سخن
 گناهش کند پر زانت سخن
 شبه به همه گاو شجاعت سخن
 که شاید بهی بر ریاست سخن
 خداوند عقل و کیا ست سخن
 فشان چو دست سخاوت سخن
 به سبب خلیف عدالت سخن
 به ، به ، بت گایر است سخن
 گزیده به جنسی اشارت سخن

بیشق تو به راول و عهدی

بذکر تو چون در سیاحت سخن

در منقبت خلیفه موم حضرت عثمان بن عفان رضی الله عنه

شمع و جهان او ستاد سخن
 گوی غنچه گل گاه بلج من است
 و دل بستان کرد و نشین چون خوب
 و ای امی فلک خاک من گریا
 به ملک ز بانص سفر گر کند

چون دست روشن به او سخن
 بیست سخن به کشته در سخن
 چو بیدار شمس ز یاد سخن
 تمن است نایب او سخن
 آنکه راول خسته ز او سخن

چنان قحط انصاف شد و چنان
 آنجا میگریزی تو ای دل پخت
 بکافر دو کیسوی آراج دل
 چو شمشیر ابروی خرم کرده
 چو تیرک سپید چشم پیداگر
 نیاز دل گرم شوق خضوع
 پو محمود بر غارت سو منات
 با عجز تر شک لب عیسوی
 نشان زانند را ز مخفی ز من
 آنکه کم قدر و انتم کند تا بقدر
 کنتم مع عثمان خاطر غنچه
 تو نالشت خلیفه ز پیغمبر
 چه باور گبه مرشد وین در
 در آن جوان چون سخن اعتضاد
 زینچه ارج چو سبزه برین بر فراز
 چه او از سینه نو آید مگر
 بنام یونیی نام پاک تو شام

که کس می نخیز وید او سخن
 با فسون نگرا شمس و سخن
 جهاد سخن اجتهاد سخن
 بدل حستن ست اتحاد سخن
 با هوس و دل صطیثا و سخن
 برو آتیه زبان استند و سخن
 بتساراج دل شد جهاد سخن
 ز فلک من ست استند و سخن
 بکلم بود اعتماس و سخن
 کنتم سے در اندر و یاد سخن
 ز لبر سامباد ایضا و سخن
 بنامت نکو املشرا و سخن
 بنام تو هست اعتقاد سخن
 قولی در جهان اعتضاد سخن
 پیامی تو شد اعتضاد سخن
 که معنی کند انقیاد سخن
 جمال رخ افتشاد سخن

زبانت بیزم فصاحت تو
 بدینا ز ذکر تو هرگز به بزم
 بیکتالی عین ذات تو شاه
 بنام تو چون شاه گیتی ستان
 با صلاح عشق گنه سوز تو
 در آتش بیوت ز نم به طبع
 و نورست اندر شبستان تو
 تو از جمع قرآن مگر عساره
 نجات مخمور ز مداحیت
 بصفی ز لطف نگاه تو خوش
 معانی ست آینه دار دولت
 ز فیض بنان رقم زیب تو
 ز سر پایهای مدح تو شاه
 چو من بر قولای نام تو شاد
 چو من با مشاع عقیدت ترا
 بدان کان ز بیوت سر بر کشد
 به پیشت ز بیدای عالمی

کلید در انفتاد سخن
 نه بسیند که انداد سخن
 جگر گوشه انفساد سخن
 ز نم سکه اندر بالاد سخن
 گشتد وقع خاطر فساد سخن
 و هم در زوون کساد سخن
 بکن نسیدی با سپاد سخن
 کشته بر عذار مراد سخن
 بس اندر دو گیهان مفاوید سخن
 متاع حیا مستعباد سخن
 تو اندر جهانی قبساد سخن
 قلم مجن ز اندر مراد سخن
 بصفی قلم سینه شاد سخن
 شار مدحیت فواد سخن
 حسین سامی خاکت عباد سخن
 چون خبر گردن عناد سخن
 چو در محشر از من تناد سخن

چو یوسف مساتی ز چهر بر کسرم
 چو خسار جانانه اندر نقاب
 ز بس خون و لہا چو تیغ نگاه
 بر و غن قد عشق ز انان بحال
 بہر جہد بند و ز ما دل ہزار
 بہداحی خاطر مہر جوشش
 باز ز روجاہ تا پایدار
 چو فوہ بطلعت گہ آفتاب
 چہارم سر آمد کہ بر نام تو
 تو زوج بتولی و باب حسن
 تویی ابن عم حبیب خدا
 تویی یا علی باغ مارا بسار
 تو آن بی مثالی بقدر و جلال
 بہر آئینہ افزون کمالات تو
 بنامت کند پایہ قصہ من
 کند جلوہ شاہانہ تا نام تو
 تو بر تر خرامی با وجہ سال

کنم و لو اعجاز و مقبول سخن
 بحث خاطر بہانا منت سخن
 تو گوئی کند صفحہ مشہد سخن
 نظیر آورد گز کہ بجہ سخن
 کند گرو و گیسو شہد سخن
 چو دریا کند جزو ہم سخن
 تہ زہ کند دست و نہ از سخن
 ز نمر پر ولای سخن
 زند فوہت قدر سپرد سخن
 تگنہ بوضعت تو در سخن
 بقدر تو کردند ابجد سخن
 ز فیض تو گل میکند سخن
 کہ خیرہ پیش تو منم سخن
 ز انقاس عمر و جہد سخن
 بیدان گیتی مشہد سخن
 بیزم و ام گشت مستند سخن
 کہ بالا نشانی منصب سخن

سنانِ عسدر و تاز هم بشکند
 هر آینه اسلاق حیرت کند
 چو خاطر بهر تو سرباید گیر
 ز بس نور خاک و سیفی تو
 کند شرح لطیف تو لای تو
 و ماند با عجاز لبهای تو
 ز باید مگر زله تا از لبست
 کشد بسکه نقش ولایت بد
 بریده زبان باد همچون قلم
 بذر تو شاها چون خاستند
 توئی آنکه کردی با خلافت دل
 بدشمن چو هر تو سروی کند
 ز مهر تو گر ناورد در اسحت
 سر از چرخ هفتم فراتر کشد
 بیان تو گر آفتابی کند
 گر انگشت دشمن بجزت نهد
 ز عجاز عین نتیجه شود

نقل لوایت مژ و سخن
 بر زبان حیات طرک حید سخن
 بنفخنده حکم تو مست سخن
 بصارت و چشم مژ سخن
 همانا چو خیزد ز مرگ سخن
 نحال رطبه از مژ سخن
 باکوی تو گوید مرگ سخن
 بتابنده معنی ست مژ سخن
 بیست ز نیم گرم مژ و سخن
 همانا بگفته محنت سخن
 بشاه و دو گشته محنت سخن
 شود بر زبانش مژ سخن
 بجانها شود مژ سخن
 بقدرت فراز و جو گنبد سخن
 در خشد برنگ ز مرد سخن
 بدستش کند کار و سخن
 کشد خوشش ز باغ تو گوید سخن